

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра публічно-правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з освітньої, виховної
та міжнародної діяльності

 проф. Т.М. Димань

2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«КРИМІНАЛІСТИКА»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

08 Право

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

081 Право

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Перший (бакалаврський)

ФАКУЛЬТЕТ

Права та лінгвістики

Біла Церква - 2019

Робоча програма з навчальної дисципліни «Криміналістика» для здобувачів вищої освіти факультету права та лінгвістики за спеціальністю 081 Право, бакалаврський рівень вищої освіти / Укладач О.А. Сокиринська. – Біла Церква: БНАУ, 2019. – 32с.

Розробник: О.А. Сокиринська, к.ю.н., доцент

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри публічно-правових дисциплін. (Протокол № 1 від 29.08.2019 р.)

Завідувач кафедри публічно-правових дисциплін
професор

 О.І. Нікітенко

Схвалено методичною радою факультету права та лінгвістики
(Протокол № 1 від 29.08.2019 р.)

Голова методичної ради, доцент

В.Д. Борщовецька

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНАЛІСТИКА»	7
5. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	8
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	10
6.1. Лекції	10
6.2. Практичні заняття	17
6.3. Самостійна робота	18
6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань	19
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	20
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	20
9. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ	21
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	21
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	24
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	27

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2018–2019 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Криміналістика» для денної форми навчання виділено всього 120 академічних годин (4 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних – 72 годин (лекції – 24, практичні заняття – 48), самостійна робота студентів – 48 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>08 ПРАВО</u> (шифр і назва) Спеціальність 081 «Право»	Вільного вибору студентів	
Модулів – 2		Рік підготовки	
Змістових модулів – 4		4-й	4-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		7-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи студента – 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Лекції	
		48 год.	24 год.
		Практичні	
		48 год.	12 год.
		Самостійна робота	
		38 год.	112 год.
		Індивідуальні завдання:	
		16 год.	
		Вид контролю:	
		залік	залік/ 2 год.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять та самостійної і індивідуальної роботи до загальної кількості годин становить (%):

для денної форми навчання – 64% аудиторних годин, 36% самостійної роботи
для заочної форми навчання – 25% аудиторних годин, 75% самостійної роботи

Метою вивчення навчальної дисципліни «Криміналістика» є формування системи знань у сфері криміналістичної техніки, тактики проведення окремих слідчих дій та методики розслідування окремих видів злочинів.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Криміналістика» базується на знаннях таких дисциплін як, «Теорія держави і права», «Судові та правоохоронні органи» вивчені на 1-му курсі, та «Кримінальне право України» і «Кримінальний процес України» вивчені на 3-му курсі, «Кримінологія», що вивчається на 4-му курсі

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю «Право» відповідно до освітньо-професійної програми	Результати навчання з дисципліни
РН 1	РН 1. Визначати переконливість аргументів в процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
РН 3	РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
РН 4	РН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.
РН 5	РН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
РН 7	РН 7. Скласти та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.
РН 8	РН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
РН 9	РН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.
РН 12	РН 12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.
РН 14	РН 14. Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.
РН 15	РН 15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.
РН 17	РН 17. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.
РН19	РН 19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНАЛІСТИКА»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ВСТУП ДО КРИМІНАЛІСТИКИ

Тема 1. Поняття, предмет і методи криміналістики..

Тема 2. Криміналістична ідентифікація.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. КРИМІНАЛІСТИЧНА ТЕХНІКА

Тема 3. Загальні положення криміналістичної техніки. Судова фотографія і відеозапис.

Тема 4. Основи криміналістичного слідознавства. Сліди рук. Сліди ніг і взуття. Сліди знаряддя злочину. Встановлення цілого за частинами. Субстанціональні та інші сліди.

Тема 5. Судова балістика.

Тема 6. Техніко-криміналістичне дослідження документів. Судове почеркознавство.

Тема 7. Ідентифікація особи за зовнішніми ознаками.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. КРИМІНАЛІСТИЧНА ТАКТИКА

Тема 8. Загальні положення криміналістичної тактики. Тактика захисту. Організація розслідування. Версії.

Тема 9. Тактика слідчого огляду. Тактика обшуку.

Тема 10. Допит свідків і потерпілих. Допит підозрюваних і обвинувачених.

Тема 11. Відтворення обстановки і обставин події. Тактика пред'явлення для впізнання. Призначення судових експертиз.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. КРИМІНАЛІСТИЧНА МЕТОДИКА

РОЗСЛІДУВАННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ ЗЛОЧИНІВ

Тема 12. Загальні положення криміналістичної методики. Розслідування вбивств.

Розслідування зґвалтувань. Розслідування крадіжок, грабежів і розбоїв.

Тема 13. Розслідування розкрадань шляхом зловживання службовим становищем. Розслідування службових злочинів.

Тема 14. Розслідування злочинів, пов'язаних з розкраданням та незаконним обігом вогнепальної зброї.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лб	Інд	срс		л	п	лб	інд	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Тема 1.	8	2	2			4	12	2	2			8
Тема 2.	10	2	4			4	10	2				8
Разом модуль 1	18	4	6			8	22	4	2			16
Змістовий модуль 2.												
Тема 3.	12	4	4		2	2	10	2				8
Тема 4.	18	6	4		6	2	12	2	2			8
Тема 5.	10	2	4			4	12	2	2			8
Тема 6.	12	4	4		2	2	10	2				8
Тема 7.	10	2	4		2	2	12	2	2			8
Разом модуль 2	62	18	20		12	12	56	10	6			40
Змістовий модуль 3.												
Тема 8.	12	4	4			4	12	2	2			8
Тема9.	12	4	4			4	10	2				8
Тема 10.	12	4	4		2	2	10	2				8
Тема 11.	10	4	4			2	10	2				8

Разом – зм. модуль 3	46	16	16		2	12	42	8	2			32
Змістовний модуль 4.												
Тема 12.	12	4	4		2	2	12	2	2			8
Тема 13.	10	4	4			2	8					8
Тема 14.	6	2	2			2	8					8
Разом модуль 4	28	10	10		2	6	28	2	2			24
Форма контролю	Залік у 7 семестрі						Залік у 8 семестрі / 2 години					
Усього годин	150	48	48		16	38	150	24	12			112

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, лб–лабораторно-практичні заняття; інд – індивідуальні завдання, СРС – самостійна робота студентів.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ВСТУП ДО КРИМІНАЛІСТИКИ	
<i>Тема 1. Поняття, предмет і методи криміналістики.</i> Історія виникнення і використання прийомів та засобів виявлення і розслідування злочинів. Криміналістика і криміналісти. Розвиток криміналістики в Україні. Сучасний рівень і тенденції розвитку світової криміналістики. Предмет криміналістики. Закономірності об'єктивної дійсності, що вивчаються криміналістикою. Система криміналістики. Загальна теорія й окремі криміналістичні теорії та вчення. Право і криміналістика. Поняття методу і методології. Теорія відображення як методологічна основа формування криміналістичних знань і розробки прийомів і засобів роботи з доказовою інформацією. Специфіка судового пізнання. Найзагальніші та загальнонаукові методи в криміналістиці. Окремо наукові та спеціальні методи криміналістики. Джерела формування криміналістичних знань. Криміналістика в системі людських знань. Криміналістика в системі юридичних наук. Криміналістичні знання на службі науці та мистецтву.	2
<i>Тема 2. Криміналістична ідентифікація.</i> Поняття і наукові основи криміналістичної ідентифікації, її значення у слідчій, судовій та експертній діяльності. Форми криміналістичної ідентифікації. Ідентифікаційні ознаки. Ідентифікаційний період. Індивідуальна тотожність і групова належність. Об'єкти ідентифікації. Проблеми ототожнення об'єктів, що не мають сталої форми. Методика криміналістичної ідентифікації, стадії її проведення: підготовча, роздільного аналізу, порівняльного аналізу, формування висновку. Криміналістична діагностика і ситуативна логіка. Можливості застосування математики і кібернетики в ідентифікаційних дослідженнях.	2
Разом за змістовий модуль 1	4
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. КРИМІНАЛІСТИЧНА ТЕХНІКА	
<i>Тема 3. Загальні положення криміналістичної техніки. Судова фотографія і відеозапис.</i> <i>Поняття і структура криміналістичної техніки.</i> Джерела формування криміналістичної техніки. Поняття спеціальних знань і спеціальних криміналістичних знань. Форми використання криміналістичної техніки. Критерії допустимості використання технічних засобів і методів роботи з доказами. Особливості використання криміналістичної техніки адвокатом. Технічні засоби виявлення, фіксації, вилучення слідів і речових доказів. Технічні засоби і методи лабораторного дослідження речових доказів. Комплектація науково-технічних засобів. «Польова» криміналістична техніка. Перспективи використання ЕОМ, лазерів, методів спектрального аналізу, поліграфа, засобів відеофіксації. <i>Поняття судової фотографії.</i> Використання засобів фото-, кіно-, та відеозйомки у судочинстві. Доказове значення результатів зйомки. Суб'єкти застосування судової фотографії. Відображаюча судова фотографія, її методи: звичайний, панорамний, стереоскопічний, метричний. Способи судової відображаючої фотографії. Судово-дослідницька фотографія, її задачі. Методи	4

судово-дослідницької фотографії: зміни контрастів, кольороподілу, зйомки у невидимих променях спектра, спектрального аналізу.	
<i>Тема 4. Основи криміналістичного слідознавства. Сліди рук. Сліди ніг і взуття. Сліди знаряддя злочину. Встановлення цілого за частинами. Субстанціональні та інші сліди.</i> Предмет і система слідознавства. Поняття і зміст трасології. Наукові засади трасології. Механізм утворення слідів та їх класифікація. Загальні правила виявлення, огляду, фіксації і вилучення слідів. Технічні засоби і прийоми виявлення та фіксації слідів. <i>Сліди рук.</i> Наукові засади дактилоскопії. Папілярні візерунки, їх загальні та окремі ознаки. Виявлення і фіксація слідів рук. Підготовка матеріалів для проведення дактилоскопічної експертизи. <i>Сліди ніг і взуття.</i> Прийоми фіксації і вилучення слідів ніг і взуття. Доріжка слідів, її елементи. Сліди транспортних засобів, їх класифікація і фіксація. Транспортна трасологія. Інші сліди (зубів, рукавичок, частин тіла, одягу, нігтів, губ, милиць тощо, а також сліди тварин). <i>Сліди знарядь злочину. Встановлення цілого за частинами</i> Сліди знарядь злочину та інструментів, їх класифікація і фіксація. Мікротрасологія. Задачі встановлення цілого за частинами, джерела походження об'єкта. <i>Субстанціональні та інші сліди</i> Субстанціональні сліди: виявлення, вилучення, дослідження. Доказове значення цих слідів. Підготовка матеріалів для проведення слідознавчої експертизи	6
<i>Тема 5. Судова балістика.</i> Поняття судової балістики, її наукові засади. Об'єкти балістичного дослідження: зброя, боєзапаси, вибухові пристрої, сліди пострілу та вибуху. Класифікація зброї та боєприпасів. Виявлення, огляд і фіксація слідів пострілу і вибуху. Встановлення обставин застосування зброї та вибухівки. Ототожнення зброї за вистріляними гільзами, кулями, шротом. Вирішення не ідентифікаційних задач. Підготовка матеріалів для проведення судово-балістичної експертизи та технічної експертизи вибуху.	2
<i>Тема 6. Техніко-криміналістичне дослідження документів. Судове почеркознавство.</i> <i>Техніко-криміналістичне дослідження документів</i> Поняття і класифікація документів. Поняття і види криміналістичного дослідження документів. Правила роботи з документами. Технічне дослідження документів: поняття, види, зміст. Слідчий огляд документів. Види підробки документів та їх ознаки. Встановлення способу виготовлення документа. Відтворення змісту підроблених і пошкоджених документів. Дослідження відбитків печаток і штампів. Дослідження машинописних документів. Дослідження поліграфічної продукції, встановлення місця її виготовлення. Встановлення давності виконання тексту, ототожнення матеріалів, використаних для виготовлення документа. Техніко-криміналістична експертиза документів, коло вирішуваних нею питань, підготовка матеріалів для її проведення. <i>Судове почеркознавство</i> Поняття письма і почерку. Ознаки письмової мови. Ознаки почерку: загальні, окремі, топографічні. Ототожнення автора і виконавця рукопису. Дослідження цифрових, стилізованих текстів, підписів. Дослідження спотворених рукописів і підписів. Не ідентифікаційні дослідження рукописів. Почеркознавча і авторознавча експертизи, підготовка матеріалів для їх проведення. Зразки рукописів і підписів.	4

<i>Тема 7. Ідентифікація особи за зовнішніми ознаками.</i> Ідентифікація особи за зовнішніми ознаками. Поняття і наукові засади ототожнення особи за зовнішніми ознаками. Ознаки зовнішності, їх класифікація, система їх опису. Функціональний портрет людини. Джерела інформації про зовнішні ознаки людини. Співвідношення опису, впізнання та ідентифікації особи. Використання даних про зовнішні ознаки у розшуку, обліку. Судово-портретна експертиза: поняття, коло вирішуваних питань, методи дослідження, підготовка матеріалів для її проведення.	2
Разом за змістовий модуль 2	18
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. КРИМІНАЛІСТИЧНА ТАКТИКА	
<i>Тема 8. Загальні положення криміналістичної тактики. Тактика захисту. Організація розслідування. Версії.</i> <i>Загальні положення криміналістичної тактики. Тактика захисту.</i> Поняття і система криміналістичної тактики. Правові, психологічні та етичні засади криміналістичної тактики. Процесуальні норми і криміналістичні рекомендації. Участь адвоката у проведенні слідчих дій. Поняття тактичного прийому. Джерела тактичних прийомів, їх класифікація. Критерії допустимості тактичних прийомів. Тактика захисту. Поняття і види тактичних операцій (комбінацій). Слідча ситуація. Слідча ситуація як основа прийняття тактичних рішень. Тактичний ризик. <i>Організація розслідування. Версії</i> Природа, поняття і класифікація криміналістичних версій. Правила побудови і перевірки версій. Основи планування розслідування, його принципи. Планування у багатоепізодних справах. Техніка планування. Слідчо-оперативні групи, міжвідомчі слідчі групи. Зміст і форми взаємодії органів слідства і оперативно-розшукових служб.	4
<i>Тема 9. Тактика слідчого огляду. Тактика обшуку.</i> <i>Тактика слідчого огляду.</i> Сутність і завдання слідчого огляду. Загальна готовність до огляду. Роль спеціалістів у проведенні огляду. Огляд місця події. Підготовка до огляду. Учасники огляду. Стадії огляду. Тактичні прийоми огляду. Дослідження слідів на місці події. Негативні обставини, їхнє значення для встановлення фактів і викриття інсценувань. Використання науково-технічних засобів під час огляду. Протокол огляду і додатки до нього: плани, схеми, знімки, таблиці тощо. Особливості огляду трупа. Використання огляду трупа для встановлення особи загиблого, часу і причин настання смерті. Ексгумація трупа. Мета і зміст огляду документів і предметів. Особливості огляду поштово-телеграфної кореспонденції. <i>Тактика обшуку</i> Поняття, сутність і види обшуків. Фактичні та правові підстави проведення обшуку. Відмінність обшуку від огляду і оперативного обслідування приміщень, транспортних засобів, багажу. Психологічні та етичні засади обшуку. Підготовка до обшуку. Технічні засоби обшуку. Порядок обшуку. Тактичні прийоми обшуку. Види тайників і прийоми їх виявлення. Тактика обшуку в приміщенні і на місцевості. Фіксація ходу і результатів обшуку.	4
<i>Тема 10. Допит свідків і потерпілих. Допит підозрюваних і обвинувачених.</i> <i>Допит свідків і потерпілих</i> Поняття, значення і види допиту як засобу одержання вербальної інформації. Поняття психологічного впливу і межі його допустимості при допиті. Етика допиту. Встановлення винуватої обізнаності. Закономірності формування показань. Фактори, що впливають на формування і дачу показань. Підготовка до допиту. Визначення предмета допиту. Прийоми встановлення психологічного	4

контакту з допитуваним. Порядок допиту. Тактичні прийоми відновлення забутого, викриття неправди, подолання агресивності. Особливості допиту за участі перекладача або спеціаліста. Виявлення свідків і тактика їх допиту. Допит потерпілого. Криміналістична віктимологія. Особливості допиту неповнолітніх (малолітніх) свідків і потерпілих. Тактика бесіди адвоката. <i>Допит підозрюваних і обвинувачених</i> Тактичні прийоми допиту підозрюваних і обвинувачених. Особливості допиту обвинуваченого (підозрюваного), який: визнає себе винним; відмовляється від дачі показань; заявив про своє алібі. Сутність і задачі очної ставки. Підготовка до очної ставки. Порядок і тактика проведення очної ставки. Фіксація ходу і результатів допиту та очної ставки. Можливості і правила використання фото- і відеотехніки для фіксації показань.	
<i>Тема 11. Відтворення обстановки і обставин події. Тактика пред'явлення для впізнання. Призначення судових експертиз.</i> <i>Відтворення обстановки і обставин події</i> Поняття, мета і види відтворення обстановки і обставин розслідуваної події. Поняття і сутність слідчого експерименту, його цілі і види. Учасники експерименту. Підготовка до проведення експерименту. Умови і прийоми проведення слідчого експерименту, його етичні засади. Реконструкція обстановки, тактика проведення, доказове значення. Сутність перевірки показань на місці, її зв'язок з іншими слідчими діями. Тактика проведення перевірки показань, використання вузлових точок. Фіксація ходу і результатів відтворення обстановки і обставин події. Технічні засоби фіксації. Графічний метод фіксації. <i>Тактика пред'явлення для впізнання</i> Поняття, сутність і види пред'явлення для впізнання. Психологічні засади пред'явлення для впізнання. Узнавання і впізнання. Симультанне і сукцесивне впізнання. Підготовка до пред'явлення для впізнання. Зміст допиту особи, яке впізнає. Порядок пред'явлення для впізнання живих осіб, трупів, тварин, предметів, ділянок місцевості. Особливості пред'явлення для впізнання людей за функціональними ознаками. Проведення впізнання за фотознімками, кіно і відеострічками. Можливості повторного впізнання. Фіксація ходу і результатів пред'явлення для впізнання. <i>Призначення судових експертиз</i> Гносеологічна природа експертизи. Процесуальна природа судової експертизи. Види судових експертиз. Система судово-експертних установ України. Підготовка до проведення експертизи. Визначення мети і обсягу дослідження. Формування експертного завдання. Вибір експерта (експертної установи). Зразки для порівняльного дослідження, вимоги до них. Тактика одержання зразків. Особливості призначення додаткової, повторної, комісійної, комплексної експертиз. Проблема використання висновків альтернативної експертизи. Загальні положення методики експертного дослідження. Оцінка висновку експерта і використання одержаних результатів у доказуванні.	4
Разом за змістовий модуль 3	16
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. КРИМІНАЛІСТИЧНА МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ ЗЛОЧИНІВ	
<i>Тема 12. Загальні положення криміналістичної методики. Розслідування вбивств. Розслідування згвалтувань. Розслідування крадіжок, грабежів і розбоїв.</i> <i>Загальні положення криміналістичної методики</i>	4

Поняття і завдання криміналістичної методики розслідування. Закономірності відображення злочинів у реальному світі. Узагальнення слідчої практики як джерело криміналістичної методики. Структура криміналістичної методики, її елементи. Етапи розслідування та їх характеристика. Окремі методики розслідування. Перспективи алгоритмизації та автоматизації розслідування. Класифікація злочинів. Криміналістична характеристика злочину як його інформаційна модель. Співвідношення криміналістичної характеристики злочину з його кримінально-правовою і кримінологічною характеристиками. Елементи криміналістичної характеристики злочину. Матеріальне відображення злочину. Ідеальне відображення злочину. Спосіб скоєння злочину. Коло найбільш імовірних осіб, які скоїли даний злочин. Перспективи та умови формування й розвитку об'єктивно достовірних інформаційних моделей окремих видів злочинів. Обставини, що підлягають встановленню, як елемент методики.

Розслідування вбивств

Криміналістична характеристика вбивств, заподіяння тілесних ушкоджень. Обставини, які підлягають встановленню. Особливості порушення кримінальної справи. Невідкладні слідчі дії та оперативно-розшукові заходи. Встановлення особи потерпілого. Встановлення мотиву злочину. Використання спеціальних знань у розслідуванні цих злочинів. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій. Особливості розслідування вбивств, пов'язаних з розчленуванням трупа. Особливості розслідування справ про зникнення людини за підозрою на її вбивство. Особливості розслідування «серійних» убивств.

Розслідування зґвалтувань

Криміналістична характеристика зґвалтувань та інших насильницьких дій сексуального характеру. Обставини, які підлягають встановленню. Типові ситуації при розслідуванні справ цієї категорії. Особливості порушення кримінальної справи. Отримання заяв від потерпілих та їх допит. Невідкладні слідчі дії та оперативно-розшукові заходи. Використання спеціальних знань у розслідуванні цих злочинів. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій: огляд місця події; виїмка одягу; освідування потерпілої. Одержання зразків для порівняльного дослідження. Підготовка матеріалів та призначення судових експертиз. Освідування і допит підозрюваного.

Розслідування крадіжок, грабежів і розбоїв

Криміналістична класифікація крадіжок, грабежів і розбоїв. Криміналістична характеристика окремо кожного із зазначених злочинів. Особливості порушення кримінальної справи. Типові слідчі ситуації та зумовлені ними особливості початкового етапу розслідування. Специфіка тактики окремих слідчих дій і тактичних операцій: огляду місця події і речових доказів, допиту потерпілих і підозрюваних, освідування, пред'явлення для впізнання, обшуків, встановлення вкрадених речей і організація їх розшуку. Використання оперативно-розшукових можливостей у розкритті та розслідуванні цих злочинів.

Тема 13. Розслідування розкрадань шляхом зловживання службовим становищем. Розслідування службових злочинів.

Розслідування розкрадань шляхом зловживання службовим становищем

Види і способи посягань на власність. Криміналістична характеристика розкрадань, вчинених шляхом привласнення, розтрата або зловживання службовим становищем. Джерела інформації про злочини даної групи. Особливості порушення кримінальної справи. Взаємодія з контрольно-ревізійними органами. Методи встановлення способів розкрадань. Використання допомоги спеціалістів у галузі господарсько-економічної та виробничо-технологічної діяльності установ, підприємств, організацій. Використання результатів аудиту. Специфіка проведення окремих слідчих дій:

огляду документів; допиту свідків і підозрюваних; проведення обшуків, виїмок; проведення судових експертиз. Накладення арешту на майно, проведення інших заходів, спрямованих на забезпечення заявлених позовів тощо. Виявлення причин і умов, що сприяли вчиненню розкрадань. <i>Розслідування службових злочинів</i> Класифікація службових злочинів. Криміналістична характеристика службових злочинів: зловживання службовим становищем, перевищення службових повноважень, хабарництво, халатність. Особливості порушення кримінальної справи. Типові слідчі ситуації та зміст початкових слідчих дій. Допит заявника у справах про хабарництво. Вилучення і огляд документів. Обшуки, виїмка. Допит підозрюваних. Тактична операція «затримання на гарячому». Призначення і проведення судових експертиз. <i>Розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотиків</i> Криміналістична характеристика злочинів, пов'язаних з незаконним л обігом наркотиків. Кримінально-правова характеристика зазначених злочинів. Обставини, які підлягають встановленню. Класифікація наркотичних і психотропних речовин. Особливості порушення кримінальних справ. Типові слідчі ситуації, що виникають при розслідуванні справ цієї категорії. Невідкладні слідчі дії та оперативно-розшукові заходи на початковому етапі розслідування. Використання спеціальних знань у розслідуванні цих злочинів. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій: обшуку (в тому числі особистого); огляду місця події. Огляд вилучених речовин і хімічних препаратів, які використовуються під час виготовлення наркотиків. Освідчування та допит підозрюваних. Особливості підготовки матеріалів та проведення судових експертиз. <i>Розслідування злочинів у сфері комп'ютерної інформації</i> Криміналістична характеристика злочинів у сфері комп'ютерної інформації. Кримінально-правова характеристика та класифікація злочинів зазначеної категорії. Обставини, які підлягають встановленню. Особливості порушення кримінальної справи. Невідкладні слідчі дії та оперативно-розшукові заходи. Використання спеціальних знань. Особливості проведення окремих слідчих дій: обшуків, виїмки комп'ютерної техніки. Допит підозрюваного. Підготовка матеріалів і проведення судових експертиз. <i>Розслідування справ неповнолітніх</i> Особливості криміналістичної характеристики злочинів неповнолітніх (специфічні способи вчинення злочинів, особливість злочинної персеверації тощо). Обставини, які підлягають встановленню. Порушення кримінальної справи. Типові слідчі ситуації. Взаємодія з оперативно-розшуковими службами правоохоронних органів. Особливості проведення слідчих дій на початковому етапі розслідування: огляд місця події; допит потерпілих, свідків-очевидців. Особливості затримання і допиту підозрюваних. Тактика обшуку. Підготовка матеріалів і проведення судових експертиз. Участь адвоката у слідчих діях. Особливості підготовки матеріалів і призначення психологічних експертиз.	
<i>Тема 14. Розслідування злочинів, пов'язаних з розкраданням та незаконним обігом вогнепальної зброї</i> Криміналістична характеристика злочинів пов'язаних з розкраданням і незаконним обігом вогнепальної зброї. Обставини, що підлягають з'ясуванню. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування і програма дій слідчого щодо їх вирішення. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій. Профілактика діяльності слідчого при розслідуванні злочинів, пов'язаних з розкраданням та незаконним обігом вогнепальної зброї.	2

Разом за змістовий модуль 4	10
Всього	48

6.2. Практичні заняття

Тема і зміст практичного заняття	К-ть годин
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ВСТУП ДО КРИМІНАЛІСТИКИ	
Тема 1. Поняття, предмет і методи криміналістики.	2
Тема 2. Криміналістична ідентифікація.	4
Разом за змістовий модуль 1	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. КРИМІНАЛІСТИЧНА ТЕХНІКА	
Тема 3. Загальні положення криміналістичної техніки. Судова фотографія і відеозапис.	4
Тема 4. Основи криміналістичного слідознавства. Сліди рук. Сліди ніг і взуття. Сліди знаряддя злочину. Встановлення цілого за частинами. Субстанціональні та інші сліди	4
Тема 5. Судова балістика.	4
Тема 6. Техніко-криміналістичне дослідження документів. Судове почеркознавство.	4
Тема 7. Ідентифікація особи за зовнішніми ознаками.	4
Разом за змістовий модуль 2	20
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. КРИМІНАЛІСТИЧНА ТАКТИКА	
Тема 8. Загальні положення криміналістичної тактики. Тактика захисту. Організація розслідування. Версії.	4
Тема 9. Тактика слідчого огляду. Тактика обшуку.	4
Тема 10. Допит свідків і потерпілих. Допит підозрюваних і обвинувачених.	4
Тема 11. Відтворення обстановки і обставин події. Тактика пред'явлення для впізнання. Призначення судових експертиз.	4
Разом за змістовий модуль 3	16
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. КРИМІНАЛІСТИЧНА МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ ЗЛОЧИНІВ	
Тема 12. Загальні положення криміналістичної методики. Розслідування вбивств. Розслідування зґвалтувань. Розслідування крадіжок, грабежів і розбоїв.	4
Тема 13. Розслідування розкрадань шляхом зловживання службовим становищем. Розслідування службових злочинів.	4
Тема 14. Розслідування злочинів, пов'язаних з розкраданням та незаконним обігом вогнепальної зброї.	2
Разом за змістовий модуль 4	10
Всього	48

6.3. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин
1	Криміналістика в системі наукових знань.	2
2	Предмет науки криміналістики.	2
3	Історія розвитку криміналістики.	2
4	Ідентифікація як метод криміналістики.	2
5	Поняття ідентифікуемого та ідентифікуючого об'єкта в криміналістиці.	2
6	Особливості фотозйомки на місці події.	2
7	Трасологія, її завдання.	2
8	Особливості огляду трупу.	2
9	Методи виявлення, огляду, фіксації та вилучення слідів рук.	2
10	Використання субстанціональних слідів у розслідуванні.	2
11	Криміналістична одорологія.	2
12	Класифікація тактичних прийомів і критерії їх допустимості.	2
13	Особливості проведення допиту неповнолітніх та малолітніх свідків та потерпілих	2
14	Розслідування справ неповнолітніх	2
15	Розслідування злочинів у сфері комп'ютерної інформації	2
16	Розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотиків та психотропних речовин	2
17	Теоретичні основи криміналістичної тактики.	2
18	Критерії допустимості тактичних прийомів.	2
19	Тактичні прийоми викриття осіб, які дають неправдиві показання.	2
Разом		38

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи не передбачено час на виконання індивідуальної роботи

Завдання для індивідуальної роботи

№	Назва теми	Кількість годин
1	Огляд місця події. Судова фотографія. Фотографія трупа.	2
2	Фіксація слідів ніг і взуття . Виготовлення гіпсових зліпків.	2
3	Фіксація слідів рук. Дактилоскопія власних відбитків.	2

4	Особливості розслідування вбивств, скоєних з розчленуванням трупа.	2
5	Фіксація слідів знарядь зламу та інструментів.	2
6	Складання словесного портрету зловмисника.	2
7	Допит підозрюваних і обвинувачених.	2
8	Особливості дослідження почерку на прикладі власного	2
Разом		16

6.4. Орієнтовна тематика групових завдань

1. Використання даних судової балістики в розслідування злочинів.
2. Судова габітологія: поняття, зміст та методика опису зовнішніх ознак людини
3. Методи відтворення зовнішності розшукуваного за показами очевидців (потерпілих).
4. Методи актуалізації забутого в пам'яті допитуваного.
5. Методи викриття «неправди» в показаннях.
6. Особливості допиту малолітніх та неповнолітніх дітей.
7. Тактика проведення очної ставки.
8. Тактика та підготовка проведення слідчого експерименту.
9. Тактична операція «Перевірка алібі».
10. Розслідування контрабанди.
11. Розслідування хабарництва.
12. Розслідування серійних убивств.
13. Розслідування комп'ютерних злочинів.
14. Розслідування ухилень від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів.
15. Розслідування злочинних порушень правил безпеки дорожнього руху.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань.

Практичні заняття проводяться у вигляді семінарів-практикумів з виконанням ситуаційних та розрахункових завдань – індивідуальних та в групах; конференцій; ділових та рольових ігор, а також написання лабораторно практичних робіт.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з предмету «Криміналістика» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні та контрольні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіку виконання завдання.

Модульний контроль проводиться у формі комп'ютерного тестування.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі іспиту за результатами поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання ІНДЗ та модульного контролю) і передбачає обов'язкову присутності студентів. Результати іспиту оприлюднюються в журналі академічної групи після проведення підсумкового контролю у вигляді тестування та усних відповідей студентів під час іспиту в екзаменаційну сесію.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії, якість конспекту.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані індивідуальні роботи, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, реферати, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявляє вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтувати твердження та висновки, недостатньо певно орієнтується у навчальному матеріалі.

«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не оволодів програмним матеріалом.
-----------------------	--

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою: де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

Критерії оцінювання за дворівневою шкалою

Під час проведення заліку навчальні досягнення студентів оцінюються за дворівневою шкалою: зараховано, незараховано.

Оцінка «зараховано» (60–100 балів) ставиться студентові, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені програмою, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; під час виконання завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

Оцінка «незараховано» (1–59 балів) ставиться студентові, який допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може продовжити навчання чи розпочати професійну діяльність без додаткових занять з відповідної дисципліни.

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100- бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов’язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «залік»

Види робіт	Лекції і	Практичні і заняття	Самостій- на робота	Модуль- ний контроль	ІНДЗ	Загаль- ний бал
Максимально можлива кількість балів	10	30	10	40	10	100

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint;
2. П'ять інформаційних стенди у навчальній аудиторії № 23 «Кабінет криміналістики»:
 - 2.1.1. *Трасологія* – 6 фото, гіпсові відбитки взуття, зубів та протекторів;
 - 2.1.2. *Слідчий огляд* - 6 фото, ножі, стакан з відбитками, гребінець, тканина з кров'ю;
 - 2.1.3. *Балістика* - 2-і підставки для рушниці, кулеметна стрічка, зразки гільз патронів до різних видів зброї;
 - 2.1.4. *Дактилоскопія* - дактилоскопічна плівка, дактилоскопічна картка, набір дактилоскопічний НД-1, зразки відбитків пальців рук;
 - 2.1.5. *Техніко-криміналістичне дослідження документів* - підроблені гроші, документи, зразки підробок на різних видах документів, папері, зразок тайнопису.
- 2.2. Стелаж з криміналістичною літературою;
- 2.3. Валіза слідчого-криміналіста (список вмісту додається)
 - 2.3.1. *Набір для дактилоскопіювання*

Валик для дактилоскопіювання з платформою для прокатки

Дактилоскопічна картка

Дактилоскопічна плівка

Дактилоскопічні порошки (малахіт, сапфір, люмінофор, топаз)

Флейцеровий пензель з намагнічувачем
 - 2.3.2. *Вимірювальні засоби*

Лінійка – 3шт.

Метрична лінійка

Циркуль Маред

Транспортер

Папір масштабної координації

Мотузка

Загороджувальна стрічка

2.3.3. Пошукові засоби

Металошукач МО-1

Інфрачервона лампа

Компас Enginner

Лупа – 2шт.

2.3.4. Освітлювальні засоби

Ліхтарик

2.3.5. Засоби для роботи зі слідами

Картки з номерами

Пінцет

Пробірка – 3шт.

Дерев'яні палички для армування гіпсових зліпків – 3шт.

Кісточка

Пакет для пакування речових доказів – 8шт.

Крейда

Червоний маркер

2.3.6. Фіксуєча техніка

Фотокамера Olympus

2.3.7. Допоміжні пошукові засоби

Ножиці – 2шт.

Пасатижі InterTool

Викрутка Draper

Мультитул Sheffield

2.3.8. Засоби документальної фіксації

Конверт - 5шт.

Папка з бланками протоколів

2.4. Три манекени (чоловічий, жіночий, немовля) для занять з судової фотографії, слідчого огляду, методики розслідування злочинів проти особи;

2.5. Тренажер для виявлення, фіксації та вилучення слідів взуття на різних поверхнях. (глина, чорнозем, пісок);

2.6. Набір дактилоскопічний НД-1;

2.7. Гіпсові суміші для вилучення слідів взуття та протектора автомобіля.

2.8. Мікроскоп для дослідження мікрооб'єктів.

3. Нормативно-технічна документація.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Паламарчук Л.П. «Розслідування злочинів у сфері використання комп'ютерних технологій»: Монографія. -К.: 2007. -144с.
2. Кофанов А.В. «Криміналістичне дослідження гладкоствольної вогнепальної зброї». Монографія. К.:Видавництво «КИЙ», 2005. 192с.
3. Конверський А.Е. «Логика традиционная и современная. Учебное пособие» - М.: Идея-Пресс, 2010. – 380с.
4. Котюк І.І., Костенко О.М. «Кримінально, кримінально-процесуальне та кримінально-виконавче право України», «Гендерна експертиза», - К., Логос, 2004. – 127с.
5. «Криміналістичний вісник»: [наук. практ. зб./ голов. ред. Коваленко В. та ін.] / ДНДЕКУ МВС України; КНУВС. – К.: ТОВ «Еліт Прінт» 2010. - №1 (13). – 238с.
6. «Криминалистика и судебная экспертиза: наука, обучение, практика» / Під спільною ред. С.П. Кушниренко. – СПб: «Издательский Дом СПб Гу», 2012. 676с.
7. «Вчені-Юристи. Верховна Рада України. Інститут Законодавства» 609 с.
8. Когутич І.І. «Використання знань та засобів криміналістичної тактики та методики під час розгляду кримінальних справ у суді». Монографія- Львів, Тріада плюс, 2009. 448с.
9. Белкин Р.С. «Курс Криминалистики». В 3т. Т.3: «Криминалистические средства, приемы и рекомендации» - М,: Юристь, 1997. – 480с.
10. Белкин Р.С. «Курс Криминалистики». В 3т. Т.1 «Общая теория криминалистики» - М,: Юристь, 1997. – 408с.
11. Белкин Р.С. «Курс Криминалистики». В 3т. Т.2«Частные криминалистические теории». - М,: Юристь, 1997. – 464с.
12. Когутич І.І. «Криміналістичні знання, її сутність і потреба розширення меж використання. – Монографія. – Львів: «Тріада плюс», 2008, - 416с.
13. Лисиченко В.К., Когутич І.І. «Негативні обставини та їх значення в розслідуванні злочинів»: Монографія. – К: «ДІЯ», 2002. – 182с.

14. Салтевський М.В. «Криміналістика». Підручник: У 2-х ч. Ч.1. – Х.:Консум, Основа, 1999. – 416с.
15. «Експертизи в судовій практиці: Навч. посібник» / В.Г. Гончаренко , В.С. Бергер, Л.А. Булига та ін. – К: Либідь, 1993. – 197с.
16. В. Бахін , В. Гончаренко «Як розкриваються злочини/ Криміналістика у питаннях та відповідях/ Видавництво "Хрещатик" м.Київ – 1996р.
17. Кириченко А.А. «Основы судебной микрообъектологии»: Монографія – Харків: Основа, 1998. – 1220с.
18. Бахин В.П., Карпов Н.С. «Некоторые аспекты изучения практики борьбы с преступностью» (данные исследования за 1980 – 2002 г.). – Киев, 2002 – 458с.
19. «Криміналістичний вісник»: Наук.- посіб. 3б./ДННЕКЦ МВС України; КНУВС; Редкол.: Є.М. Моїсєєв (голов. ред.) та ін. – К.: Вид. ДІМ "Ін Юре", 2008. - №1(8). – 200с.
20. «Следственная практика Выпуск 153» Москва «Юридическая литература» 1988.
21. Україна. Закони. Кримінальний кодекс України: Офіційний текст. – К: Юрінком Інтер, 2001. – 240с.
22. Шляхов А.Р. «Судебная экспертиза: организация и проведение» - М.: Юрид.лит., 1979. – 168с.
23. А.Р. Михайленко. «Составление процессуальных актов по уголовным делам. Теория, методика, образцы документов» Учеб. Пособие. – К.: 1992. – 216с.
24. «Криминалистика», «Юридическая литература» - М., 1968
25. «Криминалистика» Ред. А.Н. Васильева. М., Изд-во Моск. ун-та, 1980.
26. «Криминалистика и судебная экспертиза». Министерство Юстиции СССР Киевский Научно-Исследовательский институт судебной экспертизы, Выпуск 41: Киев «Льбидь» 1990.

27. «Криминалистика и судебная экспертиза». Министерство Юстиции СССР Киевский Научно-Исследовательский институт судебной экспертизы, Выпуск 43: Киев «Льбидь» 1991.
28. «Криминалистика и судебная экспертиза». Министерство Юстиции СССР, Выпуск 27,: Киев 1983.
29. Петрожицький Л.Й. «Вибрані праці»:У 2 кн. – К.: Льбидь, 2011. (Пам'ятки правничої думки Київського університету). КН 2/уклад. І.С. Гриценко, В.А. Короткий; за ред. І.С. Гриценка.- 544с.
30. Петрожицький Л.Й. «Вибрані праці» :У 2 кн. – К.: Льбидь, 2011. (Пам'ятки правничої думки Київського університету). КН 1/уклад. І.С. Гриценко, В.А. Короткий; за ред. І.С. Гриценка.- 448с.
31. «Філософія та енциклопедія права в Університеті Святого Володимира»: у 2 кн. – К.: Льбидь, 2011.- (Пам'ятки правничої думки Київського університету). КН 2/уклад. І.С. Гриценко, В.А. Короткий; за ред. І.С. Гриценка.- 448с.
32. «Філософія та енциклопедія права в Університеті Святого Володимира»: у 2 кн. – К.: Льбидь, 2011.- . (Пам'ятки правничої думки Київського університету). КН 1/уклад. І.С. Гриценко, В.А. Короткий; за ред. І.С. Гриценка.- 448с.
33. «Поліцейське право в Університеті Святого Володимира»: у 2 кн. – К.: Льбидь, 2010, - (Пам'ятки правничої думки Київського університету). КН 2/уклад. І.С. Гриценко, В.А. Короткий; за ред. І.С. Гриценка.- 464с.
34. «Поліцейське право в Університеті Святого Володимира»: у 2 кн., – К.: Льбидь, 2010, - (Пам'ятки правничої думки Київського університету). КН 1/уклад. І.С. Гриценко, В.А. Короткий; за ред. І.С. Гриценка.- 440с.
35. «Криміналістична термінологія»: Навч. Посібник. – К.: Видавничо - поліграфічний центр «Київський університет» , 2003
36. Салтевський М.В. «Криміналістика». Навчально – довідниковий посібник. – К.: 1996. – 159с.

37. Васильев В.Л. «Психология следственных действий»: Учебное пособие. К., 1996. 43с.
38. «Реформування системи запобіжних заходів у кримінальному судочинстві. Останні зміни. Нові ідеї: Порівняльні матеріали». Київ – 2000р.
39. Старушкевич А.В. «Криміналістична характеристика злочинів»: Навч. Посібник. – К.: НВТ «Правник» - НАВСУ. 1997 – 41с.
40. «Держава і право»: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 40. – К.: Ін.-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2008. – 720с.
41. Кримінальний кодекс України . Кримінально-процесуальний кодекс України. Кримінально-виконавчий кодекс України. – К: Істина. – 2004. – 440с.
42. Скригонюк М.І. «Криміналістика»: Навч. Посібник. – К.: Видавничо – поліграфічний центр «Київський університет», 2004. – 516с.
43. «Огляд місця події при розслідуванні окремих видів злочинів»: Наук. – практ. посібник/ За ред. Н.І. Клименко. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 216с.
44. «Моделирование при производстве трасологических экспертиз». Сборник Научных трудов. Выпуск 49 Москва – 1981.
45. П.П. Ищенко. «Специалист в следственных действиях» Москва «Юридическая литература» 1990.
46. Бахин В.П. «Следственная практика: проблемы изучения и совершенствование». К.: Лыбидь, 1991. – 142с.
47. «Слідча практика України». Київ 2000.
48. «Советская криминалистика. Методика расследования отдельных видов преступлений». В.К. Лисиченко, В.И Гончаренко, М.В. Салтевский и др.; Под ред. В.К. Лисиченко. – К.: Вища шк. Главное изд-во, 1988. – 405с.
49. Белкин Р.С. «Криминалистика: проблемы, тенденции, перспективы. От теории – к практике». – М.: Юрид. лит.: 1988. – 304с.

50. «Словник юридичних термінів (російсько-український)». Укладачі: Андерш С.Ф., Винник В.,Красницька А., Полешко А., Юрчук О. Київ - «Юрінком» - Редакція «Бюл. законод. та юр. практ. Укр.». – 1994.- 332с.
51. «Экспертная техника». Москва – 1981
52. «Прокурорская и следственная практика». Москва 1998.
53. Горлов А.Ф., Королюк В.О., Лавренюк С.І.О Шевчук ЮВ. «Еволюція влади», - Київ: ВАТ «Видавництво «Київська правда», 2008 – 552 с.
54. Котюк І., Котюк О., Курс правознавства. Частина 3: Основи приватного права України: Навч. Посібник. – К.: Видавець Іван Котюк, - 2005.- 269 с.
55. Гончаренко В.Г. Вибране/ В.Г. Гончаренко. – К.: Прецедент, 2011. – 791с.
56. Криміналістика (криміналістична техніка): Курс лекцій / П.Д. Біленчук, А.П. Гель, М.В.Салтевський, Г.С.Семаков, - К.: МАУП, 2001. – 216 с.
57. Історія адвокатури України / Т.В. Варфоломеева, О.Д. Святоцький, В.С. Кульчицький та ін.: за ред. Т.В. Варфоломеевої, О.Д. Святоцького, - К., Либідь, 1992.- 120с.
- 58.Турчин Д.А. Теоретические основы учения о следах в криминалистике, Владивосток, Изд. ДВГУ, 1983 – 188 с.
59. Краткий политологический словарь / Под ред. С.Г. Рябова, З.И. Тимошенко. – К.: РАПО «Укрвузполиграф», 1992, - 104 с.
60. Дзюбик С., Ривак О. Основи економічної теорії, - К.: Основи, 1994, - 336с.

Інформаційні ресурси

<http://www.nbu.gov.ua> – бібліотека ім. В.І. Вернадського

<http://zakon.rada.gov.ua> – Верховна Рада України

<http://www.president.gov.ua> – Президент України

<http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України

<http://www.ccu.gov.ua> – Конституційний Суд України

<http://www.scourt.gov.ua> – Верховний Суд України

<http://www.vasu.gov.ua> – Вищий адміністративний Суд України

<http://www.minjust.gov.ua> – Міністерство юстиції України

<http://www.mon.gov.ua> – Міністерство освіти і науки України

www.customs.gov.ua – Державна митна служба України

<http://www.reyestr.court.gov.ua> – Єдиний державний реєстр судових рішень

http://www.coe.int/t/r/human_rights_court – Європейський Суд з прав людини

<http://www.yurincom.com> – Видавництво юридичної літератури

<http://legal.com.ua> – Інформаційно-пошукова система по законодавству